

shifting
economy.brussels

ENSEMBLE, VERS L'ÉCONOMIE DE DEMAIN
SAMEN OP WEG NAAR DE ECONOMIE VAN MORGEN

Opleiding - Hoe maak ik een opdracht voor communicatie- en promotiemiddelen duurzamer?

08/02/2024

Laten we eerst kennismaken

- Wat is uw naam, functie, afdeling?
- Uw administratie?
- Het type aankopen dat u doet?

Programma

- 8.45 - 9.00: Onthaal
- 9.00 - 9.10 : Introductie – *Facilitator duurzame overheidsopdrachten*
- 9.10 - 9.35 : Digitale communicatie – *ISIT*
- 9.35 - 10.00 : Goodies en marktstudies – *Facilitator duurzame overheidsopdrachten*
- 10.00 - 10.25: Getuigenis OCMW Stad Brussel – *Johanna Boudart*
- 10.25 - 10.30 : Presentatie Oddpaper
- 10.30 - 10.40 : Pauze
- 10.40 - 11.25 : Clausules in bestekken voor goodies en communicatie - *Facilitator duurzame overheidsopdrachten*
- 11.25 - 12.15 : Getuigenissen :
 - Een grafiste - *Claire Allard (Klar graphics)*
 - Een drukker - *Pierre-Yves Goddere (Artoos)*
- 12.15 – 12.30 : Vragenronde
- 12.30 : Einde

De missies van de Facilitator Duurzame Overheidsopdrachten

Contact : greenprocurement@environnement.brussels

- **Helpdesk service** voor Brusselse overheidsaankopers (greenprocurement):
 - Proeflezen van lastenboeken
 - Ondersteuning bij het definiëren van de behoefte, het gunnen van opdrachten, het uitvoeren van overheidsopdrachten, enz.
 - Overlegvergaderingen per video op aanvraag
- **Buyer meets supplier** (2X/jaar): maakt het gemakkelijker om bedrijven in uw sectoren te vinden
- Inleidende **opleidingen** over duurzame overheidsopdrachten en thematische opleidingen per sector (10x/jaar)
- Ontwikkeling van **tools**:
 - Binnenkort **infofiches** « goede praktijken »
 - Driemaandelijks **nieuwsbrief**: nieuws, verhalen over best practices, trainingsagenda, enz.

Doelen van de opleiding

- Een inleiding geven tot duurzame overheidsopdrachten rond communicatie en promotiemiddelen.
- Tonen dat duurzaam aankopen doenbaar is.
- De nodige tools aanreiken.

Goodies en marktstudies

Wat zijn goodies?

*Een goodie is een **gepersonaliseerd voorwerp met een publicitair doel** dat je cadeau geeft aan consumenten, klanten, prospects of medewerkers.*

De perfecte goodie is een communicatiemiddel dat het imago van de organisatie weerspiegelt en maximaal wordt gebruikt tijdens de levensduur. De ideale goodie verandert de gewoonten en ideeën van gebruikers.

Link tussen goodies en het imago van de organisatie

Het doel van een goodie is je organisatie te promoten.

De keuze van het voorwerp weerspiegelt het imago van je organisatie.

Stel jezelf eerst de volgende vragen:

- Heb je echt een goodie nodig?
- Zal de persoon voor wie de goodie bedoeld is die ook gebruiken?
- Past de goodie bij je imago?

Goodies aankopen: strategieën

- 1) Niet-duurzame goodies uitsluiten → de duurzaamste strategie, maar ze biedt weinig opties.
- 2) Goodies kiezen na een marktstudie om ecologische opties te vinden.
- 3) ~~Hetzelfde kopen als de vorige keer.~~

Goodies aankopen: welke criteria?

- 1) Productie
- 2) Gebruiksfase
- 3) End of life
- 4) Sociale impact
- 5) Diensten kopen in plaats van producten

1) Productie

Het ontwerp van het product bepaalt sterk de kwaliteit en de ecologische impact.

Voorbeelden van slecht design:

- Een pen verpakt in een houten doos → meer verpakking dan goodie
- Potlood in papier/karton → heel korte levensduur
- ...

Voorzie clauses in het bestek om dit type producten te vermijden.

1) Productie (vervolg)

De keuze van de grondstof beïnvloedt de ecologische impact en de kwaliteit van het product.

Voorbeelden van slechte grondstoffen:

- nieuw, niet gerecycleerd plastic
- niet gerecycleerd papier
- niet gelabeld hout
- ...

Beschrijf de gewenste materialen zo gedetailleerd mogelijk in de technische specificaties met behulp van milieulabels en/of kies voor hernieuwbare materialen zoals hout, katoen, enz.

2) Gebruiksfase

- 1) Hoe nuttiger de goodie, hoe meer hij zal worden gebruikt en hoe meer hij zijn rol als communicatietool zal vervullen.
- 2) Vermijd goodies die niet-hernieuwbare energie verbruiken.

2) Gebruiksfase (vervolg)

Nut

Het nut van de goodie hangt af van de doelgroep. Maak een goede analyse van de doelgroep die je wil bereiken → koop goodies in functie van deze analyse.

Tip: jonge mensen houden niet zo bijzonder van vazen.

Energie

Koop geen spullen die op batterijen werken, tenzij ze op zonne-energie werken → oplader, rekenmachine, rugzak,...

3) End of life

Idealiter kunnen producten en hun verpakking aan het einde van hun levensduur worden gerecycleerd.

Om een product te kunnen recyclen, moeten de verschillende materialen waaruit het bestaat scheidbaar zijn.

Voorbeeld: een plastic pen kan gerecycleerd worden, maar een kartonnen pen met plastic onderdelen niet (tenzij het plastic van het karton gescheiden kan worden).

Goede praktijk: analyseer of goodies recycleerbaar zijn voor je ze aankoopt.

4) Sociale impact

Niet alle productielijnen voor goodies bieden correcte arbeidsomstandigheden aan de werknemers.

Goede praktijken

- Koop producten met een label dat goede arbeidsomstandigheden garandeert (textiel).
- Eis verplichte productie in Europa (of in landen met een samenwerkingsakkoord).

4) Sociale impact (vervolg)

Er bestaan wel problemen met de productie in Europa...

- 1) De [lijst](#) met landen waarmee de EU een samenwerkingsakkoord heeft is heel lang.
- 2) Je moet de plaats van productie kunnen verifiëren.

5) Een dienst in plaats van een product

Voor geschenken voor werknemers, sprekers, enz. kan je goodies vervangen door cadeaubonnen of een beleevingsmoment.

Het idee is om een product te vervangen door een dienst om het aantal ongebruikte goodies te beperken.

Als alternatief kan je voedingsproducten aanbieden (biologisch, fair trade of beide).

Conclusie

Aankoopstrategie

- 1) Maak een lijst van goodies die je om ecologische of sociale redenen niet tolereert.
- 2) Kies zoveel mogelijk goodies die duurzaamheid bevorderen: waterflessen, biologische of fairtrade voedingsproducten, zaden,...
Je kan ook kiezen voor diensten.
- 3) Voeg zoveel mogelijk duurzame dimensies toe, op basis van je prioriteiten, in de wetenschap dat het perfecte product zelden bestaat.

Marktstudie

Er bestaat geen database met alle duurzame goodies.

Er zijn echter veel sites die een goed overzicht geven van de producten die op de markt zijn.

Let op: de keuze van de goodies bepaalt sterk de impact, dus vermijd weinig gebruikte goodies en/of goodies met een hoge impact.

Marktstudie: textiel (voorbeelden)

- Tassen, T-shirts en poloshirts: eis het GOTS-label (biologisch, zonder sporen van pesticiden en geproduceerd onder goede arbeidsomstandigheden).
- Plaids, sweaters,... : gerecycleerd PET
- (Bad)handdoeken: label GOTS of gerecycleerd textiel
- Vlaggen: gerecycleerd PET

Je kan ook kiezen voor vezels zoals bamboe, hemp,...

Marktstudie: waterflessen en koffietassen (voorbeelden)

Verschillende materialen zijn beschikbaar op de markt: glas, plastic, aluminium en staal.

Stalen flessen zijn het sterkst en het gemakkelijkst te recyclen, maar ook het duurst.

Gerecycleerde plastic flessen zijn ook een optie (maar zijn minder stevig).

Marktstudie: balpennen (voorbeelden)

Er bestaan veel verschillende soorten balpennen:

- gerecycleerd plastic: eis een minimumpercentage (60%) en geef meer punten aan leveranciers die je een hoger percentage bieden
- hout: eis het label PEFC of FSC
- tarwe en kurk: een samenstelling van 50% tarwe en 50% kurk
- gerecycleerd tetrapak
- karton: indien van goede kwaliteit
- op basis van koffiegruis (40%)
- uit bamboe
- op basis van bioplastic (en composteerbaar)

Clausules voor je bestek

I. Clausules voor je opdrachten voor goodies

Clausules voor de aankoop van goodies

Technische specificaties: materialen

Geef een gedetailleerde beschrijving van elke goodie en de gewenste stof(fen).

Als het materiaal niet voor 100% uit duurzame componenten bestaat (PET, biologisch katoen, ...) → vraag een minimumpercentage.

Clausules voor de aankoop van goodies

Technische specificaties: duurzame boodschappen

Goodies kunnen nuttig zijn om gebruikers bewust te maken. Als je kiest voor een duurzame goodie, leg dan de reden uit met een boodschap.

Een paar voorbeelden:

- Deze balpen is gemaakt van gerecycleerd Tetrapak
- Je T-shirt werd gemaakt onder goede werkomstandigheden
- Je vlag bevat x flessen uit gerecycleerd plastic
- ...

Clausules voor de aankoop van goodies

Technische specificaties: verpakkingen

Vermijd individuele verpakkingen → via een technische specificatie of een gunningscriterium. Hoe meer producten in gegroepeerde verpakkingen worden geleverd, hoe meer punten de leverancier krijgt.

Verbied dubbele verpakkingen of luxeverpakkingen.

Vermijd composteerbare verpakkingen (of producten): ze worden niet echt gecomposteerd, maar verbrand.

Clausules voor de aankoop van goodies

Gunningscriteria

Kwaliteit: vraag om stalen, voer testen uit en bewaar de stalen.

Percentage "duurzame" materialen: hoe hoger het percentage, hoe meer punten.

Goed/slecht : Clausules voor de aankoop van goodies

Technische specificaties

- Balpennen moeten gemaakt zijn uit duurzame grondstoffen.
- De verpakking moet composteerbaar zijn.
- Het textiel moet voldoen aan de eisen van het GOTS-label.

Gunningscriteria

- Het T-shirt met de laagste koolstofvoetafdruk krijgt de meeste punten.

Clausules voor de aankoop van goodies: controle

Verscheidene criteria kan je controleren met behulp van milieulabels:

De samenstelling van het product en/of het percentage gerecycleerde grondstoffen is moeilijk te controleren → vraag naar de technische documentatie.

Conclusie

Je moet goed nadenken voordat je goodies koopt om de ecologische impact te minimaliseren en het communicatie-effect te maximaliseren.

Er zijn genoeg duurzame goodies op de markt. Durf, indien mogelijk, te kiezen voor diensten.

Kwaliteit is essentieel.

Schrijf je specificaties met aandacht voor de samenstelling van de goodies en gebruik, indien mogelijk, milieulabels.

II. Clausules voor opdrachten rond communicatie

Reserveren van de opdracht aan de sociale economie

Er zijn verschillende drukkerijen die erkend zijn als sociale economie onderneming:

- Wallonië: 4 bedrijven
- Vlaanderen: 12 bedrijven

Opgelet: alvorens de opdracht te reserveren aan de sociale economie, is het aangewezen na te gaan of ze over voldoende capaciteit beschikken om uw opdracht uit te voeren.

Papieren drukwerk : technische specificaties

Zorg voor een milieuvriendelijke lay out (zie behoeftenanalyse).

Specificeer de grammage van het papier in functie van de resultaten van uw behoeftenanalyse.

Kies voor 100% gerecycleerd papier. De meerkost hiervan is zeer beperkt (enkele procenten). Een alternatief is te vragen naar FSC/PEFC papier.

In functie van het type papier kan er eventueel ook gevraagd worden naar papier met EU Ecolabel, NF Environnement of Nordic Swan label. In geval van twijfel kan dit als gunningscriterium gebruikt worden.

Papieren drukwerk : gunningscriteria

Diverse mogelijkheden:

- Gebruik van groene elektriciteit
- Papier met EU Ecolabel, Nordic swan of NF Environnement label
- Levering met elektrisch voertuig

Opgelet met gunningscriteria zoals CO2-compensatie en acties om de milieu-impact te reduceren. Dit bemoeilijkt de objectieve analyse van de offertes.

Inkten

Er zijn drie belangrijke soorten inkt op de markt

- watergedragen
- solventgedragen
- latex (watergedragen)

Watergedragen inkten zijn milieuvriendelijker, maar minder geschikt voor bedrukkingen die moeten weerstaan aan ons regenachtig klimaat. Indien mogelijk is het best solventgedragen inkten te vermijden.

Voor klassiek drukwerk kies je best watergedragen inkten of inkten met een ecolabel. Voor banners, vlaggen, ... is het belangrijk een inkt te kiezen in functie van het specifieke gebruik.

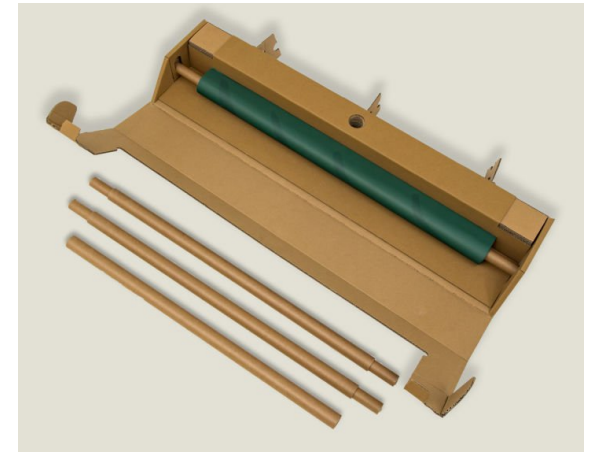
Opgelet : dit criterium is erg moeilijk te controleren.

Banner, vlaggen, displays, ...

Het belangrijkste is dat de materialen meerdere keren gebruikt kunnen worden:

- Kies dus voor een generieke boodschap
- Ga voor robuuste materialen die kunnen hergebruikt worden of waarvan de doeken kunnen worden vervangen. Neem de prijs van enkel de doeken op in uw inventaris.

Er bestaan ook kartonnen banners, maar het is belangrijk de kwaliteit hiervan op voorhand te testen. Ze kunnen enkel indoor gebruikt worden.

Banner, vlaggen, ... : technische specificaties

De keuze van het materiaal is erg belangrijk.

De meest milieuvriendelijke keuze is karton (opgelet met de levensduur van dit product)

De beste keuze zijn metalen frames met doeken uit gerecycleerd PET (rPET).

Een andere goede optie zijn doeken zonder PVC.

Er komen geregeld nieuwe gerecycleerde materialen op de markt. Aarzel niet stalen op te vragen en indien de kwaliteit voldoende is ze te integreren in uw lastenboek.

Banner, vlaggen, ... : gunningscriteria

De kwaliteit van het materiaal is erg belangrijk als u inzet op hergebruik.

Voorzie dus zeker een kwaliteitscriterium en vraag naar stalen.

Een andere optie zijn milieuvriendelijke inkten. U kan punten geven aan leveranciers die gebruik van het Greenguard Ecolabel of werken met watergedragen en/of latex inkten.

End of life

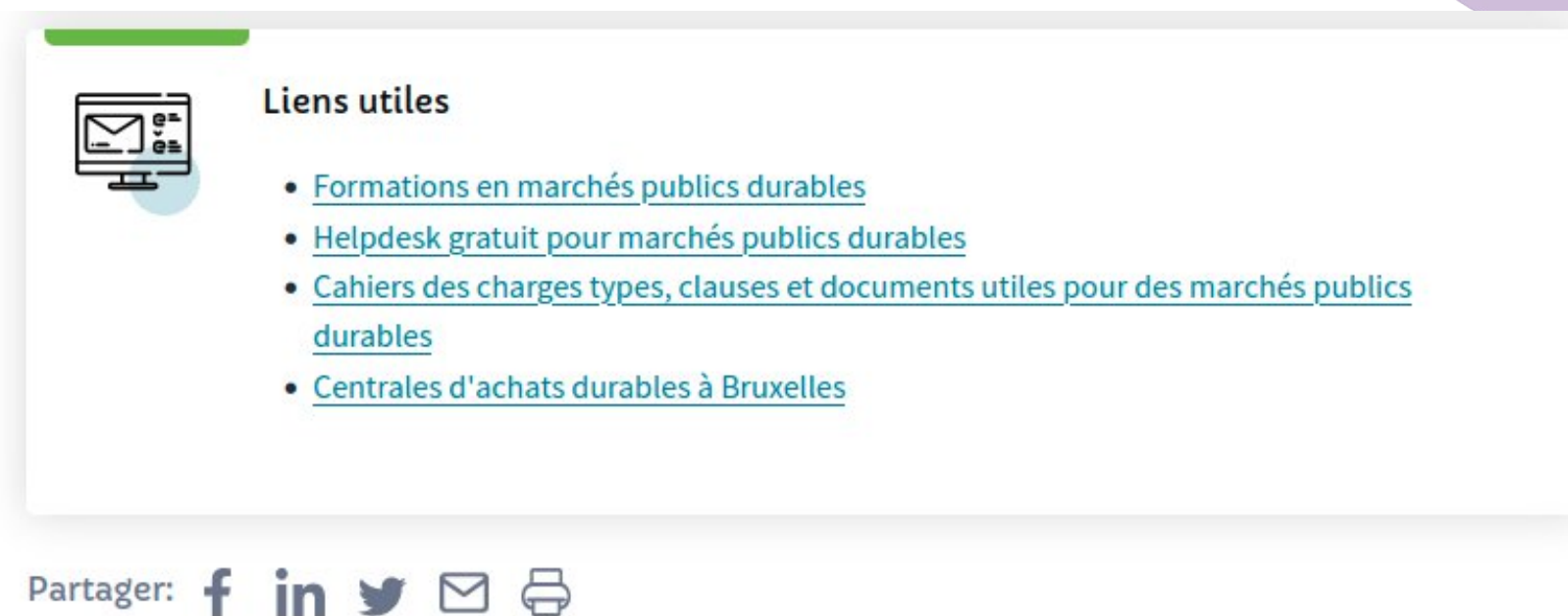
Banners kunnen worden 'ge-upcycled' tot o.a. draagtassen, zoals gedaan door de Stad Brussel.

Evaluatie

Tool: website Leefmilieu Brussel

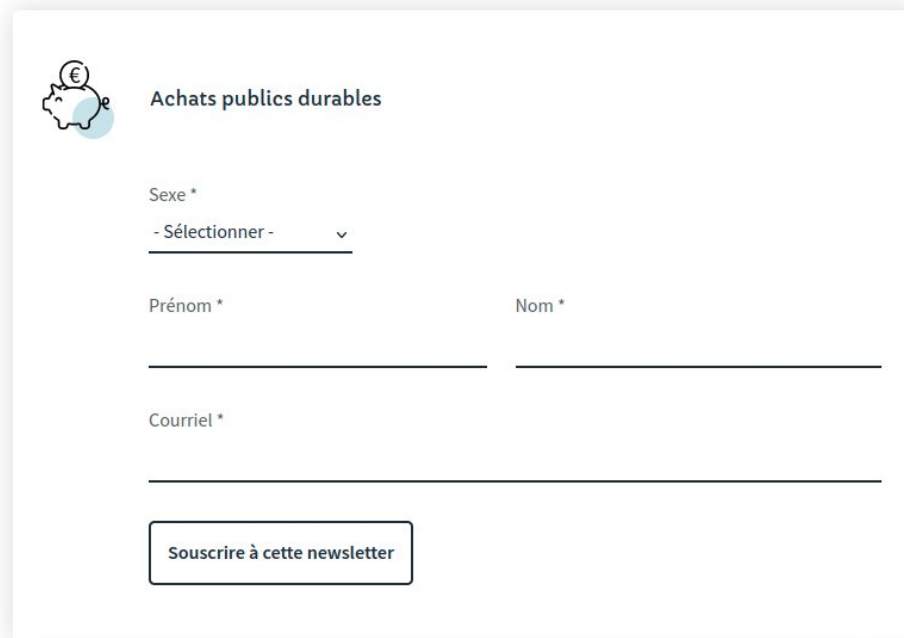
Deze tab staat onderaan de pagina.

→ Je vindt er opleidingen, type-bestekken en andere instrumenten voor overheidsopdrachten.

Tool: Newsletter Leefmilieu Brussel

Newsletter

Abonnez-vous à la newsletter achats publics, soyez informé des dernières évolutions et découvrez d'autres témoignages.

 Achats publics durables

Sexe *

- Sélectionner -

Prénom *

Nom *

Courriel *

Souscrire à cette newsletter

Schrijf je in voor de nieuwsbrief om de agenda van de komende opleidingen te ontvangen.

Vragen?

Comment rendre son marché de communication et d'outils de communication plus durable ?

Bedankt!

Contact helpdesk :

greenprocurement@environnement.brussels

[Website](#)

**shifting
economy.brussels**

ENSEMBLE, VERS L'ÉCONOMIE DE DEMAIN
SAMEN OP WEG NAAR DE ECONOMIE VAN MORGEN

**GC4
BRUSSELS
2030**

bruxelles
environnement
leefmilieu
brussel
.brussels

BRUSSEL ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID
BRUXELLES ÉCONOMIE ET EMPLOI
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

**hub
.brussels**
our business is to help yours

**innoviris
.brussels**
we fund your future